

*Bederslev Skole opført 1908.
Bederslev 12. Foto Margit
Egdal, 2014.*

Bederslev skole i mands minde

Af Rigmor Pedersen

Johanne og Anna gik i skole hos lærer Watson

Hans Henrik Watson kom til Bederslev i 1876 for at være hjælpelærer hos lærer Kjøng, der på sine gamle dage var næsten blind. Lærer Kjøngs datter, jomfru Caroline Susanne, var et passende parti for den unge lærer, og det blev til majbryllup i 1879. Watson blev fast ansat i 1882 og virkede som enelærer ved skolen til sin død i 1905. En stille, solid lærer, skrev biskoppen ved sin visitats i 1892. Johanne Jensen gik i skole hos lærer Watson. Johanne var født 1889 i gården ved gadekæret, Bederslev 11, gift Nielsen i "Krogen" i Bederslev. Johanne fortalte: Mor læste med os, før vi skulle i skole. Da jeg skulle af sted, brølede jeg, men far trak af med mig. "Nu kommer jeg så med hende, men det ser ikke ud til, at hun er så glad for det." "Nå, det går nok", sagde Watson, og så blev far og Watson stående ude i gangen og snakkede. Jeg brølede også, da jeg skulle ud af skolen, jeg havde været så glad for at gå der.

Tegnet af Johanne Jensen i Bederslev Skole 1899.

Jeg hjalp gerne Watson med at skrive offersedler, og jeg gik også ud med dem. Folk skulle så lægge deres penge i sedlerne. Der skulle ofres 10 øre til læreren og 10 øre til præsten. Det skete ved alle tre højtider, og det var en del af læreren og præstens løn.

Pengene var små, så da vi skulle have taget et skolebillede, var jeg hjemme efter min lillesøster Marie. Hun kom med på billedet, selv om hun ikke gik i skole endnu, for vi havde ikke råd til et billede mere, når Marie kom i skole.

Lærer Watsons datter fik den første cykel i Bederslev, jeg lånte den og cyklede til Kappendrup – og så kørte jeg mod en mursten og bøjede den ene pedal.

Johanne var glad for at gå i skole hos lærer Watson. Han huskes dog også for, at han slog børnene, fortalte gdr. Johannes Jensen, Bederslev 6. Johannes var født 1917 og har ikke selv gået i skole hos Watson, men en lærers ry lever længe.

Anna Marie Hansen (gift Egdal) var født i Roerslev i 1891 i den østlige side af byen, hvor børnene gik i skole i Bederslev. Anna huskede klart den dag i klassen, hvor hun sad og så på lærer Watson, der var faldet i søvn. Det gjorde han nu så ofte. ”Jeg var nr. 1 i klassen, og sad derfor øverst”, fortalte Anna, ”men pludselig vågnede Watson og så, jeg kiggede på ham. Han tog da en stor, tung bog og knaldede den ned i hovedet på mig. Om søndagen, da vi som sædvanlig var i kirke i Bederslev, var Watson synligt nervøs, men jeg havde ikke sladret”. Anna var derimod tunghør resten af livet.

Lærer Watson med børnene i Bederslev Skole ca. 1892. Billedet er udlånt af Martha Nielsen, Bederslev. Martha har både sin mors skolebillede, sit eget og sine sønners – tre generationer i samme skole! Marthas mormor var fra Fremmelev, og der begræd man, at hun skulle ud på den magre jord i Bederslev, da hun skulle giftes med gmd. Lars Christiansen. Deres datter – Marthas mor – Bodil Marie (Maegaard) ses mellem de yngste, siddende på 2. rk. som nr. 4 fra v. Foto ved den gamle skole af omrejsende fotograf Beck & Petersen.

Bederslev gamle skole forrest tv. i billedet. Nedrevet da den ny skole stod færdig i 1908.

Jens Møller, Bederslev Skole 1906-13, og eleverne er foreviget foran den ny skole, som blev opført i Møllers tid. Skolen blev lagt på bakken bag den gamle skole, og den blev bygget af Laurits "Murer" fra Kappendrup. Årstallet 1908 blev sat på gavlen af skolen, men er for længst faldet ned. Møller blev i 1913 efterfulgt af Søren Madsen.

I 1935 var lærer Madsen og hans kone på besøg i USA ved deres 2 emigrerede sønner. Imens varetoges embedet i Bederslev af vikar Madsen, der her leger med børnene. Madsen havde kamera med selvudløser, så han selv kunne komme med på billedet. Rigmor, med hvidt forklæde, er den mindste af pigerne. Drengene gik gerne i pludderbukser, også kaldet 14-dags bukser.

Vand til blod og frøers mængde

Rigmor Pedersen fortæller fra Bederslev Skole, hvor hun begyndte i 1. klasse 1935

Min far var karetmager i Bederslev, og vi boede lige ved siden af skolen. Nabopigerne, Kirsten Larsen, Else og Marie Jensen kom ofte og hentede mig og tog mig med i skole, og jeg sad på bænken mellem dem og lyttede og lærte. Det var 2-mands borde, og der var fast bænk med plads til to. Bordpladen kunne trækkes ned, så bordene kunne passe til både små og større elever. Foroven var en rille til blyanter, grifler og penneskaft – og et hul til blækhuset. Under bordet var en hylde, hvor vi kunne gemme bøger, madpakke, tavlen og tavleklud, en lille flaske med vand til kluden, en lille bold og hvad vi ellers havde.

Når mor stod og strøg, sad jeg somme tider nede under strygebrættet, og så arbejdede vi med gangetabellerne. Lærer Madsen kom med en gangetabel, ”Den måtte jeg hellere få”. Madsen sagde, jeg også hellere måtte begynde i skolen, selv om jeg kun lige var fyldt 6 år, da jeg kom i 1. klasse den 2. april 1935.

Mor bandt bøgerne ind i tapetrester, og hun lærte efterhånden mig at gøre det. Julepapir og indpakningspapir blev også brugt.

Vi havde skriftsteder fra katekismen for, og salmevers. Det var dejligt at lære udenad, en fornøjelse når det sad. Vi lærte om Egyptens 10 plager. Mor kunne dem på remse, så det var nemt og spændende for mig også at lære dem – på vers fra 1865 af skolemanden Jeppe Tang:

*Vand til Blod og Frøers Mængde,
Myg dernæst Egypten trængte.
Utøj, Pest og Bylders Nød,
Hagl, Græshopper, Mørke, Død.*

Bøger blev sirligt bundet ind, de skulle holde længe. Julepapir var fint bogbind. Foto ME.

Mor kunne også de store tyske byer udenad. Der var omkring 40 i remsen, den lærte jeg aldrig. Men øerne i vadehavet lærte mor mig: "Fanø, Manø, Rømø, Sild, Før, Amrum, Pelworm og Nordstrand".

I vores læsebog stod lærerige småstykker. "Det var en drøj dram ", sagde Trine, hun drak af flasken i den tro, det var vin, men det var petroleum!

En karl skulle køre sten og læssede på. "Kan hesten tage den, kan den også tage den", blev han ved. Men da læsset var fuldt, kunne hesten ikke rokke det. Så smed han én sten af ad gangen og sagde hver gang: "Kan den ikke tage den, kan den heller ikke tage den", og da der ikke var flere sten på læsset, kunne hesten klare det.

Tvi, tvi, Trine måtte spytte en hel time. Man skal drikke af et glas! Illustration fra den kendte læsebog "Myrebogen".

Lærer Marius Jensen blev ansat, mens jeg gik i Bederslev. Jensen ville fortælle os om, hvad kærlighed var. Han fortalte om en dreng, der lå syg i den ene ende af huset. Moderen gik op og spurgte ham, hvad han dog kunne tænke sig at spise. Ja, så ønskede han sig da pandekager. Moderen gik hele vejen ned til køkkenet, bagte pandekagerne, og gik hele vejen op til ham med dem – og så kunne han alligevel ikke spise noget. Det var i lærer Jensens tid, botanik blev indført. En dag havde Harald ”Murer” fundet en mærkelig plante, som han gav mig, og som jeg tog med ind i skolen. Jensen fortalte, planten hed pigæble. Jeg kom senere til selv at undervise i botanik, interessen blev vakt i Jensens timer.

Vi gjorde gymnastik inde i skolestuen. Stod ved siden af bordene imens. Der var jo da også gymnastiksal, her gik vi rundt og sang: ”Stræk din fod! Fremad, frem med frejdigt mod!” Bommene blev trukket ud på gulvet og gjort fast forneden. Vi vendte bommen om og gik balancegang på den. Med den afrundede kant op gik vi armgang.

Nogle havde penge med på bestemte dage, og så kom de op til katederet og købte sparemærker, som blev klistret ind i en bog. Jeg købte ikke nogen, men havde min egen sparekassebog, jeg satte ind på.

Da jeg begyndte i Bederslev Skole, var der das med spande, som skulle tømmes. Senere blev der lavet klosetter. De grønne tremmedøre viste stedet.

I frikvartererne dansede vi i gangen. Der var ikke megen plads, men vi lærte efterhånden mange af de gamle danse og sang selv til. De store lærte fra sig. Poul Bendt dansede: ”Hør du lille Tulle, ved du hvad du skulle, du sku’ ta’ og gifte dig...” Det så flot ud.

Der var spisefrikvarter – så langt at børnene fra byen kunne nå hjem at spise. Det hændte, vi blev sendt hjem efter mad og saftvand, og så gik skolen i skoven. Var vi tørstige, måtte vi ellers hen til pumpen og få en kammerat til at pumpe, så hulede vi hænderne eller holdt munden under tuden.

Rigmors sypose med ”Rigmor” broderet i korssting. Foto ME.

Da jeg gik i 1. klasse i Bederslev Skole, havde vi Nora Brun Jørgensen til håndarbejde. Jeg var tidligt færdig med mit arbejde, og så kom Nora med dette lommestørklæde med RP påtegnet. Jeg havde lært kontursting og lærte nu at sy franske knuder. Jeg syede det mod skoleårets slutning i marts 1936. Samme år syede jeg det ternede lommestørklæde.

Hver dag, når skolen sluttede, stod vi op og sang:

*Nu er timen til ende,
og til hjemmet vi gå,
hvad vi lærte herhenne,
skal vi nok huske på.*

En dag jeg kom hjem fra skole, stod mor inde i stuen og talte med pastor Lethan. Jeg kiggede op og spurgte, om han kunne sige "brevpapir" med tre fingre i munden. Det var noget, jeg lige havde lært den dag. Mor tyssede forfærdet på mig, jeg anede ikke hvorfor.

Vi solgte mærker for godgørende arbejder. Dybbølmærker, forårsmærker, høstblomster. Hos Harald "Murer" hang der på væggen en avismappe, som alle disse mærker var stukket i, nok fra adskillige års køb.

En skoletur gik da også til Sønderjylland, en anden lige så uforglemmelig tur gik til København.

Der var juletræ inde i skolen. Det var skik at holde det før jul, men far og mor var kede af, at børnene skulle se det store træ i skolen, før de så deres eget derhjemme. Det blev senere holdt den 29. december. Vi gik omkring træet og sang. Bagefter stod vi på en lang række og fik udleveret vore godteposer. Der blev leget "Bjørnen sover, Bjørnen sover i sit lune Hi. Han er ikke farlig, når man blot er varlig..." Og "Alverden gaar omkring i en grøn Kasseking, i en grøn Kasseking gaar Alverden omkring" (kasseking = lang hjemmefrakke, slåbrok).

Der blev holdt mange fester i gymnastiksalen i skolen. Til fastelavn, hvor drengene løb byen rundt iklædt deres hvide skjorter og røde skråbånd, holdt de fest for de indsamlede penge. Kongen bød en pige op – altid spændende, hvem der blev dronning. Der var altid penge til overs, så der blev til et pigegilde. Her var det pigerne, som skulle byde drengene op til dansene.

Fest i Bederslev Skole. Forrest i billedet karetmager Poul Pedersen og hustru Astrid.

Salen blev også udlejet til private fester. Der var køkkenet for enden af salen, ud mod vejen. Her var der brændekomfur, et par lange bordplader og køkkenvask. Service kunne man låne i brugsen. Serveringspigerne stod gerne i døren fra køkkenet og holdt øje med folk. I enden af salen var der en stor kakkelovn, som man selv skulle sørge for at få varmet op i god tid. Når der skulle danses, blev der drysset kartoffelmel ud på gulvet, så det blev godt glat at danse på. Ved min konfirmation i 1943 var der endnu ikke indlagt vand i køkkenet. Anna Jensen, der var køkkenhjælp, bar alt vand ind fra pumpen ved vejen – og senere om bag skolen.

I køkkenet har der engang været sløjdlokale. Det har der også været ovenpå, op ad en bred trappe, som kogekonerne brugte til at stille fra sig på, særlig de mange skåle med dessert.

Bederslev Skoles gymnastiksal var samtidig sognets festsal. Rigmor Pedersen har foreviget Margit Egdal i skolen, 1960, hvor Margit var 7 år.

Bederslev Skole – her som forskole 1953-54. Lærerinde Nora Brun Jørgensen bagest i klassen.

Der var to klasser i skolen. Jeg gik i første klasse, til jeg var 8 år, og kom så op i 2. Her skulle jeg så gå, til jeg blev konfirmeret – sammen med alle de store. Normalt kom man først i 2. klasse, når man var 10 år, så det var længe, jeg skulle gå i samme klasse. Redningen kom, da der blev bygget centralskole i Roerslev. Her begyndte vi 13. december 1939. Jeg kom i 4. klasse sammen med børn, der alle var fra Nr. Nærå Skole. I centralskolen skulle vi som noget nyt have skolekøkken. Hen på foråret kom tingene til skolekøkkenet, og vi fik nogle få timer, hvor vi vaskede af og satte på plads. Det var al det skolekøkken, jeg fik, eftersom jeg fik sommerferie samtidig med realskolen, for der skulle jeg begynde efter ferien.

*Endnu et af de fine lometørklæder med initialer i knudesting, som Rigmor syede i 1. klasse.
Foto ME.*

Fra forskole til forsamlingshus

Da centralskolen i Roerslev stod færdig, blev skolen i Bederslev forskole.

I 1966 blev Otterup storkommune dannet. Mange af de gamle sogneskoler blev derefter lukket, mellem dem skolen i Bederslev. Helle Pedersen (født Mogensen) fortæller, at hun begyndte i 1. klasse i 1966 i Bederslev, men fra 2. klasse foregik undervisningen hos frk. Hauggaard i Nr. Nærå Forskole. Hver morgen blev børnene i Bederslev hentet i Taxa og kørt til Nr. Nærå, hvorfra de returnerede ved middagstid.

Bederslev bys borgere kunne imidlertid ikke undvære skolen som forsamlingshus og købte den af kommunen. Andelsselskabet "Bederslev Skole" af 1967 blev oprettet og underskrevet 20. november 1967. BEDERSLEV GL. SKOLE, som der står over indgangen, er endnu den dag i dag et stort aktiv i sognet.

Fra Rigmor kom i skole i 1935 erindrer man i Bederslev op til 15 lærere, der har virket ved skolen. Inge Jørgensen kom i dec. 1960 og blev den sidste i rækken. Skolefoto fra 1966.

Erindringer fra Bederslev Skole af Rigmor Pedersen. Født 3.2.1929. Lærereksamen 1.6.1951. Vikar på børnehjemmet Egebjerggaard, lærer i Brangstrup og Taulov. Foto ME 2009.

Artiklen har været publiceret i Sletten 2014 i anledning af folkeskolens 200 års jubilæum. Digitaliseret til Nordfynsk.dk af Margit Egdal (ME) 3. feb. 2016.